

11. SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 2

Ünite	Kazanımlar	Soru Sayısı
15. YÜZYIL-17. YÜZYIL FELSEFESİ	11.3.4. 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir	3
18. YÜZYIL-19. YÜZYIL FELSEFESİ	11.4.1. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamını açıklar.	1
	11.4.2. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.	2
	11.4.3. Örnek felsefi metinlerinden hareketle 18. yüzyıl -19. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder.	2

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2026
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

Gerçeği arayanın yaşamında bir kez tüm nesnelerden gücü yettiği ölçüde kuşku duyması gerekir. Madem ki şimdi, gerçeği aramaya başlamak dışında bir amacımız yoktur. O halde ilk önce bu ana değin duyduğumuz ya da tasarladığımız nesnelerden bazılarının gerçekten dünyada olup olmadığından kuşku duyacağız. Düşüncemiz dışında gerçekten bulunan ya da var olan başka hiçbir şeyin olmadığına inandığımız bu anda, ne olduğumuzu incelediğimizde, var olmak için ne uzama, ne şekle, ne bir yerde olmaya ve ne de bedene verilen bu türden başka bir şeye gereksinimimiz olmadığını ve sadece düşündüğümüz için var olduğumuzu açıkça biliyoruz

1. Descartes'in doğru bilgiye ulaşmada kullandığı yöntem ve güvendiği yeti nedir? (10P)

F. Bacon Novum Organum adlı eserinde "Nedenin bilinmemesi, sonucu olumsuz yönde etkiler. Bilgi ile insan gücü eşanlamlıdır. Çünkü tabiat, sadece yine tabiatın kurallarına uyularak kontrol altına alınabilir."

2. Metinden hareketle Bacon'ın "Bilgi güçtür." sözünün olumlu ve olumsuz yönlerini günlük hayattan örneklerle tartışınız. (15P)

Sözcük anlamı "olmayan yer" olan ütopya kavramı ilk olarak Thomas More tarafından kullanılmıştır. Felsefe tarihinde İlk Çağ'dan günümüze kadar çeşitli ütopyalar yazılmıştır. Bazıları arzu edilen ütopyalar iken bazıları ise istenilmeyen ütopyalardır.

3. Sizce filozofları ütopya yazmaya iten sebepler neler olabilir? Siz bir ütopya yazacak olsanız hangi türde ve nasıl bir ütopya yazardınız? (15P)

4. 18.Yüzyıl -19.Yüzyıl felsefesinde ön plana çıkan konu ve görüşleri yazınız? (10P)

5. İ. Kant'ın ahlak anlayışını kısaca açıklayınız. (10P)

6. 18.Yüzyıl -19.Yüzyıl felsefesinde tartışılan bilgi problemlerini kısaca aşağıdaki tabloya yazınız?(15P)

Rasyonalizm	Empirizm	Kritisizm

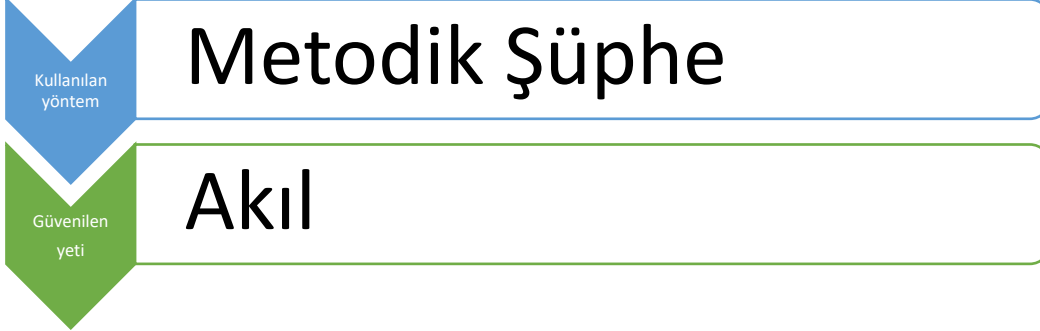
7. Hegel'in diyalektik anlayışını aşamalarıyla açıklayınız ve bu diyalektik sürece bir örnek veriniz. (10P)

8. J. Rousseau'nun "İnsan özgür doğar; oysa her yerde zincire vurulmuştur." sözünden hareketle, onun doğa durumu, özgürlük ve devlet anlayışı arasındaki ilişkiyi açıklayınız.(15P)

CEVAPLAR

Gerçeği arayanın yaşamında bir kez tüm nesnelerden gücü yettiği ölçüde kuşku duyması gerekir. Madem ki şimdi, gerçeği aramaya başlamak dışında bir amacımız yoktur. O halde ilk önce bu ana değin duyduğumuz ya da tasarladığımız nesnelerden bazılarının gerçekten dünyada olup olmadığından kuşku duyacağız .Düşüncemiz dışında gerçekten bulunan ya da var olan başka hiçbir şeyin olmadığına inandığımız bu anda, ne olduğumuzu incelediğimizde, var olmak için ne uzama, ne şekle, ne bir yerde olmaya ve ne de bedene verilen bu türden başka bir şeye gereksinimimiz olmadığını ve sadece düşündüğümüz için var olduğumuzu açıkça biliyoruz

1. Descartes'in doğru bilgiye ulaşmada kullandığı yöntem ve güvendiği yeti nedir? (10P)

F. Bacon Novum Organum adlı eserinde “Nedenin bilinmemesi, sonucu olumsuz yönde etkiler. Bilgi ile insan gücü eşanlamlıdır. Çünkü tabiat, sadece yine tabiatın kurallarına uyularak kontrol altına alınabilir.”

2. Metinden hareketle Bacon'ın “Bilgi güçtür.” sözünün olumlu ve olumsuz yönlerini günlük hayattan örneklerle tartışınız. (15P)

Bacon'a göre bilmek egemen olmayı sağlar. Bilgi sahibi olduğumuzda doğanın gizemini çözebilir ve doğaya hakim olabiliriz. Doğaya hakim olmak elbette insanlığa çok fazla fayda sağlayacaktır ve çok büyük kolaylıklar da sağlayacaktır ama aynı zamanda insanoğlu günümüzde de görüldüğü gibi kendi sonunu da bu şekilde hazırlayacaktır çünkü doğaya egemen olalım derken doğaya zarar vermekte ve onu yaşanamaz kılmaktadır. Günümüzde birçok örnek verebiliriz Çernobil nükleer santralinin patlaması, atom bombasının Japonya'ya atılması, ülkemizde birçok HES projesinin yapılarak derelerin kurutulması, yeraltından altın çıkarma gerekçesiyle birçok zararlı maddenin doğaya salınması, ağaçların kesilmesi. Kısacası bilgiyi nasıl kullandığınız önemlidir elde ettiğiniz bilgi ahlaki kullanılmazsa insanlığa çok fazla zarar verebilir

Sözcük anlamı “olmayan yer” olan ütopya kavramı ilk olarak Thomas More tarafından kullanılmıştır. Felsefe tarihinde İlk Çağ'dan günümüze kadar çeşitli ütopyalar yazılmıştır. Bazıları arzu edilen ütopyalar iken bazıları ise istenilmeyen ütopyalardır.

3. Sizce filozofları ütopya yazmaya iten sebepler neler olabilir? Siz bir ütopya yazacak olsanız hangi türde ve nasıl bir ütopya yazardınız? (15P)

Filozofları ütopya yazmaya iten temel sebep, içinde yaşadıkları dönemin toplumsal, siyasal ve ekonomik aksaklıklarına karşı duydukları rahatsızlıktır. Mevcut düzendeki adaletsizlikler, eşitsizlikler ve yozlaşmalar, düşünürleri "ne olanı" değil, "ne olması gerektiğini" kurgulamaya sevk eder. Ütopyalar, bir nevi düşünsel laboratuvar işlevi görerek, insanlığın mutluluğu ve iyiliği adına daha mükemmel bir yaşamın mümkün olduğunu kanıtlama çabasıdır. Bu metinler aracılığıyla filozoflar, hem topluma bir gelecek umudu aşılar hem de mevcut sistemin kusurlarını açıkça ortaya koyan eleştirel bir ayna tutarlar.

Eğer bir ütopya yazacak olsaydım; adaletin, eşitliğin, özgürlüğün ve doğayla uyumun temel sütunlar olduğu arzu edilen (istenilen) bir düzen kurgulardım. Bu ideal yapıda, mülkiyet hırsının yerini kolektif paylaşım alır ve teknolojik imkanlar sayesinde zorunlu iş yükü asgariye indirilerek insanın "kendini gerçekleştirme" süreci en temel amaç haline getirilirdi. Bilim ve sanatın rehberliğinde şekillenen bu toplumda, her birey yerel meclisler aracılığıyla yönetimde söz sahibi olur; hiyerarşik baskılardan arınmış, farklılıkların zenginlik sayıldığı ve ekolojik dengenin titizlikle korunduğu bir yaşam formu inşa edilirdi. Herkesin potansiyelini özgürce sergilediği bu düzen, sadece bir hayal değil, insan onuruna yaraşır bir geleceğin somut tasarısı olurdu.

4. 18.Yüzyıl -19.Yüzyıl felsefesinde ön plana çıkan konu ve görüşleri yazınız? (10P)

18. Yüzyıl-19. Yüzyıl Felsefesinin Temel Problemleri

1. Bilginin Kaynağı ve Sınırları

2. Ahlakın Kaynağı

3. Birey-Devlet İlişkisi Problemi

4. Varlık Problemi

5. İ. Kant'ın ahlak anlayışını kısaca açıklayınız. (10P)

İ. Kant'a göre ahlakın temeli, sonuçta ya da yararda değil, ödev ve iyi niyettedir. Bir davranış, kişisel çıkar sağladığı için değil, ahlak yasasına uygun olduğu için yapılmalıdır. Kant, insanın akli sayesinde evrensel ahlak ilkelerine ulaşabileceğini savunur. Bu nedenle bir eylemin ahlaki değeri, sonucundan çok hangi niyetle yapıldığına bağlıdır. Kant'ın ahlak anlayışında temel ölçüt, "Öyle davran ki, davranışının ilkesi herkes için geçerli evrensel bir yasa olabilsin." düşüncesidir.

Özetle: Kant'ta ahlak, sonuçlara (mutluluk, para, haz) değil; iyi niyete ve herkes için geçerli olabilecek kurallara uymaya dayanır.

6. 18.Yüzyıl -19.Yüzyıl felsefesinde tartışılan bilgi problemlerini kısaca aşağıdaki tabloya yazınız?(15 P)

Rasyonalizm	Empirizm	Kritisizm
- Bilginin temel kaynağı akıldır. - Doğuştan gelen bazı bilgiler ve ilkeler vardır. - Kesin ve genel geçer bilgiye duyularla değil, akıl yoluyla ulaşılabilir. - Temsilci: Descartes	- Bilginin kaynağı deney ve duyulardır. - İnsan zihni doğuştan boş bir levha gibidir; bilgiler sonradan yaşantı yoluyla kazanılır. - Temsilci: Locke	- Bilginin oluşumunda hem akıl hem deney etkilidir. - Deney, bilginin içeriğini; akıl ise onun düzenini sağlar. - İnsan zihni, bilgiyi sadece almaz; onu işleyip biçimlendirir. - Temsilcisi: Kant

7. Hegel'in diyalektik anlayışını aşamalarıyla açıklayınız ve bu diyalektik sürece bir örnek veriniz. (10P)

Hegel'in diyalektik anlayışı, evrendeki her şeyin bir değişim ve gelişim süreci içinde olduğunu savunan bir düşünme yöntemidir. Bu süreç, çelişkilerin çatışmasıyla ilerleyen üç aşamadan oluşur:

- Tez** Sürecin başlangıç aşamasıdır. Bir düşünce veya durumun kendini ortaya koymasısıdır. (Varlık)
- Antitez** Tezin içindeki çelişkiyi ortaya çıkaran, ona karşıt olan aşamadır. Her şey kendi zıttını içinde barındırır. (Yokluk)
- Sentez** Tez ve antitezin çatışmasından doğan, her ikisini de kapsayan ve aşan yeni bir durumdur. Bu yeni durum, bir sonraki diyalektik döngünün "tez"i haline gelir. (Oluş)

Diyalektik Süreç Örneği

- Tez:** Çiçek (Varlığın başlangıç hali).
- Antitez:** Çiçeğin yok olması, çürümesi (Karşıt durum).
- Sentez:** Meyve (Çiçek ve onun yok oluşunun sonucunda ortaya çıkan yeni, daha gelişmiş bir form).

8. J. Rousseau'nun "İnsan özgür doğar; oysa her yerde zincire vurulmuştur." sözünden hareketle, onun doğa durumu, özgürlük ve devlet anlayışı arasındaki ilişkiyi açıklayınız.(15P)

Rousseau'ya göre insan, doğa durumunda özgür, eşit ve bağımsız bir varlıktır. Bu aşamada insan, henüz başkalarının egemenliği altına girmemiştir; ihtiyaçları sınırlıdır ve doğal yaşam içinde kendi varlığını koruyarak yaşar. Ancak zamanla özel mülkiyetin ortaya çıkması, insanlar arasında eşitsizlikleri artırmış; rekabet, çatışma ve bağımlılık doğmuştur. Böylece insan, doğal özgürlüğünü kaybederek adeta "zincire vurulmuştur."

Rousseau, bu sorunun çözümünü toplum sözleşmesi ile açıklar. Ona göre insanlar, dağınık ve eşitsiz yaşam yerine ortak bir irade etrafında birleşerek devleti kurarlar. Bu devletin amacı, insanın özgürlüğünü yok etmek değil; onu genel irade doğrultusunda yeniden güvence altına almaktır. Böylece kişi, doğa durumundaki sınırsız özgürlüğünden vazgeçer; onun yerine yasalarla korunan sivil ve ahlaki özgürlüğe kavuşur. Sonuç olarak Rousseau'da doğa durumu özgürlüğün başlangıcı, toplumsal bozulma zincirlenmenin nedeni, devlet ise doğru kurulursa özgürlüğü yeniden sağlayan yapıdır. Yani gerçek devlet, insanı köleleştiren değil; onu genel irade içinde özgürleştiren devlettir.